

Kalendár ochrany lesa

MAREC

Podkôrny hmyz

V ihličnatých porastoch pokračujeme v spracúvaní drevnej hmoty napadnutej podkôrnym hmyzom, hmoty z vetrových a snehových kalamít. Naďalej venujeme pozornosť vyhľadávaniu a asanácii chrobačiarov. V tomto období rozoznávajú nové chrobačiarov uľahčuje zmena sfarbenia ihličia zo zelenej do žltej až hrdzavočervenej farby, postupne dochádza k opadávanu kôry z kmeňov stromov. Postupuje sa podľa zásad uvedených v predchádzajúcich kalendároch ochrany lesa (január, február). V smrekových porastoch, pokiaľ to snehová pokrývka dovolí, podľa vopred vypracovaného

harmonogramu začíname s kladením lapákov I. série na lykožrúta smrekového (*Ips typographus*) a lykožrúta lesklého (*Pityogenes chalcographus*). Do polovice mesiaca na vybratých lokalitách ukončíme inštaláciu feromónových lapačov a ich navnadenie feromónom na drevokaza čiarkovaného (*Trypodendron lineatus*). Navnadenie lapačov je nevyhnutné ukončiť do polovice marca, lebo tento technický škodca je veľmi skorý rojivec.

V borovicových porastoch od konca marca kontrolujeme lapáky na lykokazov rodu *Tomiscus* spp. položené vo februári. Zároveň pripravujeme lapáky na ly-

kožrúta borovicového (*Ips sexdentatus*) a z korunových častí aj na lykožrúta vrcholcového (*Ips acuminatus*).

V marci odporúčame vyhľadávať a najneskôr do konca mesiaca vyťažiť a vyviezť chrobačiare podkôrnika dubového (*Scolytus intricatus*), ktoré sú v tomto období väčšinou vyznačené vtáctvom.

Po roztopení snehu dochádza k aktivizácii tvrdoňa smrekového (*Hylobius abietis*), ktorý často zimuje v hrabanke v okolí ihličnatých sadeníc. Odporúčame pochôdzkou monitorovať nové poškodenie na sadenicach, vysadených najmä v predošlých dvoch rokoch.

Listožravý a cicavý hmyz

V marci je nutné ukončiť kontrolu vaječných znášok mníšky veľkohlavej (*Lymantria dispar*) pomocou Turčekovej metódy. V prípade zistenia 2 vaječných znášok v priemere na jeden strom je nevyhnutné na začiatok mája pripraviť obranný zásah. Na základe monitoringu na trvalých výskumných plochách a vývoja populačnej hustoty v predchádzajúcom roku nepredpokladáme, že v roku 2016 dôjde k nárastu populačnej hustoty tohto škodcu. Končí sa obdobie kontroly výskytu zimujúcich húseníc obalovača mládnikového (*Rhyacionia buoliana*) a zimujúcej populácie rúrkovčeka smrekovcového (*Coleophora laricella*).

V tomto období sa začína kontrola početnosti zimujúcich kúriel piadivky tmavoškvrnej (*Bupalus piniarius*) v hrabanke. Za kritický sa považuje počet 3–7 ks na 1 m², podľa veku a stavu porastu. V prípade zistenia zvýšených početnosti je potrebné v júni pred obranným zásahom vykonať upresňujúcu kontrolu vaječných znášok.

Červená sypavka (*Mycosphaerella pini*) borovice čiernej.

V mladých smrekových porastoch kde bola v minulom roku pozorovaná výrazná defoliácia terminálov a vrchnej časti koruny je nutné vykonať kontrolu výskytu pahúseníc piliarok a ploskaniiek (*Pristiphora abietina* a *Pachynematus scutellatus*). Početnosť sa kontroluje na základe prezimujúcich lariev a kukiel v pôde.

■ Boj s burinou

V marci je už možné na zamedzenie pňovej a koreňovej výmladnosti drevín a krov ošetriť (postrekom alebo náterom) rezné plochy bezprostredne po spílení (výseku) a to 5–10 % vodným roztokom glyfosátov. Je potrebné upozorniť, že na jar pri intenzívnom prúdení miazgy, môže byť účinnosť postreku nižšia, ale stále ešte významná v porovnaní s neošetrenými pňami. Najlepšia účinnosť sa pre takéto úkony zaznamenáva v neskorom lete a v jeseni.

■ Škody zverou

V druhej polovici mesiaca v nižších a stredných polohách začíname s terénnym hodnotením škôd spôsobených zverou na lesných porastoch za uplynulé obdobie (od 1. júla predchádzajúceho roka). Škody zverou možno zisťovať až do 30. júna, ale včasná jar, hneď po roztopení snehu do narastenia buriny, je pre tento účel najvhodnejším obdobím. V tom čase je veľmi dobre viditeľné nové poškodenie a je dobre odlíšiteľné od starého poškodenia z predchádzajúcich rokov. Tento fakt je mimoriadne dôležitý z metodického hľadiska, pretože škody sa zisťujú zásadne len za jeden kalendárny rok.

■ Hubové ochorenia drevín

Nadalej pokračujeme vo vykonávaní asanačných ťažieb, zameriavame sa na odstraňovanie stromov napadnutých hubovými patogénmi. Pozornosť je potrebné venovať najmä ochoreniam s tracheomykóznymi a nekrotickými príznakmi, predovšetkým v dubových a bukových porastoch. V zimnom období je riziko prenosu ochorenia minimálne a väčšinou je možné zabez-

pečiť likvidáciu ťažbových zvyškov pálením. Vzhľadom na pretrvávajúce problémy v predchádzajúcich rokoch vo výsadbách topoľov a v jaseňových mladinách odporúčame vykonať asanáciu silno napadnutých jedincov najmä vo vzťahu k výskytu dotichízy topoľovej (*Cryptodiaporthe populea*) a v jaseňových huby *Hymenoscyphus fraxineus* (anam. *Chalara fraxinea*).

■ Lesné škôlky

V tomto mesiaci sa začína predsejbová príprava semien buka. Aby odbúranie kľúčneho odpočinku bukvič prebehlo úspešne, treba v priebehu celého procesu udržať teplotu v rozsahu 1–5°C. Dôležitá je aj kontrola vlhkosti semien, musí sa udržať na úrovni 30% (je potrebné zabrániť predčasnému alebo nerovnomernému klíčeniu). Pokračuje ochrana proti hlodavcom. Ak je vhodné počasie, aplikujú sa všetky potrebné výživové komponenty (hnojivá). Oneskorené hnojenie môže poškodiť výsevy aj škôlkované semenáčky. V tomto období je potrebné zabezpečiť aj dezinfekciu substrátov pred jarnými výsevmi. Do pôdy pred sejbou môžeme preventívne aplikovať len prípravky uvedené v „Zozname autorizovaných prípravkov na ochranu rastlín a prípravkov na ochranu rastlín povolených na paralelný obchod pre daný rok“. Kontaktnými fungicídnyimi prípravkami ošetrujeme aj rezky topoľov a vrb pred rezkovaním na záhony.

Táto publikácia vznikla vďaka podpore Agentúry na podporu výskumu a vývoja na základe zmluvy č. APVV-14-0567 „Informačný a varovný systém pre invázne organizmy v lesnom a urbánnom prostredí“, APVV-0707-12 pre projekt Výskum vplyvu disturbančných faktorov na dlhodobý vývoj zdravotného stavu lesov Slovenska“. Tento článok vznikol vďaka podpore projektu č. 08V0301 „Výskum a vývoj pre inovácie a podporu konkurencieschopnosti lesníckeho sektora“, financovaného

Poškodenie výsadiel smreka neskorým mrazom

Nárast počtu chrobačiarov po teplom roku 2015

z prostriedkov štátneho rozpočtu MPRV SR.

Roman Leontovyč,
Andrej Kunca, Milan Zúbrik,
Juraj Galko, Andrej Gubka,

Jozef Vakula, Slavomír Rell,
Christo Nikolov, Bohdan Konôpka,
Valéria Longauerová,
Peter Kaštier, Miriam Malová,
Slavomír Findo
Foto R. Leontovyč